

Lietuvos Respublikos ataskaita pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/30/EB dėl skatinimo naudoti biokurą ir kitą atsinaujinantį kurą transporte 4 straipsnio 1 dalį

Įvadas

Pagal 2003 m. gegužės 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/30/EB dėl skatinimo naudoti biokurą ir kitą atsinaujinantį kurą transporte (toliau – Direktyva 2003/30/EB) 4 straipsnio 1 dalį, valstybės narės kasmet Europos Komisijai pateikia ataskaitą:

- o apie priemones, kurių ėmėsi, skatindamos naudoti biodegalus ir kitus atsinaujinančiuosius degalus, kad jais pakeistų dyzelinius degalus ar benzina transporto tikslams;

- o apie nacionalinius išteklius, paskirstytus biomasei gaminti, kuri skirta energijai kitoms nei transporto reikmėms išgauti, ir

- o apie suminius transporto degalų pardavimus ir santykinę dalį biodegalų, tiek grynų, tiek mišinių pavidalu, taip pat kitų atsinaujinančiųjų degalų, išleistų į rinką praėjusiais metais. Jei būtina, valstybės narės praneša apie visas išimtines sąlygas, kuriomis buvo tiekama nafta ir jos produktai, jeigu tai turėjo įtakos biodegalų ir kitų atsinaujinančiųjų degalų pardavimams.

1. Nacionalinės biodegalų gamybos ir naudojimo skatinimo priemonės

1. 2010 m. gruodžio 31 d. biodegalai turi sudaryti ne mažiau kaip 5,75 %, skaičiuojant nuo bendro šalies rinkoje esančio benzino ir dyzelino, skirto transportui, energijos kiekio (Lietuvos Respublikos biokuro, biodegalų ir bioalyvų įstatymas (Žin., 2000, Nr. 64-1940; 2004, Nr. 28-870; 2009, Nr. 10-360)).

2. Nuo mokesčio už aplinkos teršimą iš mobilių taršos šaltinių atleidžiami fiziniai ir juridiniai asmenys, teršiantys iš transporto priemonių, naudojančių nustatytus standartus atitinkančius biodegalus, ir pateikę biodegalų sunaudojimą patvirtinančius dokumentus (Lietuvos Respublikos mokesčio už aplinkos teršimą įstatymas (Žin., 1999, Nr. 47-1469; 2005, Nr. 47-1560; 2009, Nr. 61-2404)).

3. Kompensuojama dalis rapsų aliejaus, skirto rapsų metilo (etilo) esterui (RME) gaminti ir dehidratuoto etanolio gamybai nupirktų rapsų ir javų grūdų kainos. Paramos dydis: rapsų grūdams – 160 Lt/t, javų grūdams – 114 Lt/t. (Biodegalų gamybos plėtros finansavimo taisyklės priimtose Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2009 m. rugsėjo 9 d. įsakymu Nr. 3D-658 (Žin., 2009, Nr. 110-4686)).

4. Taikomas nulinis akcizo tarifas dehidratuotam etilo alkoholiui (Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo 27 straipsnis (Žin., 2010, Nr. 45-2174)).

5. Energetiniams produktams, viršijantiems teisės aktuose nustatytą privalomų biologinės kilmės priemaišų dalį (procentais) į šalies vidaus rinką tiekiamuose naftos produktuose, taikomas nustatytas akcizų tarifas, sumažintas dalimi, proporcingai atitinkančia biologinės kilmės priemaišų dalį (procentais), viršijančią teisės aktuose nustatytą privalomų biologinės kilmės priemaišų dalį (procentais); Energetiniams produktams, kuriuose biologinės kilmės priemaišų dalis (procentais) yra 30 procentų arba didesnė, taikomas nustatytas akcizų tarifas, sumažintas dalimi, proporcingai atitinkančia biologinės kilmės priemaišų dalį (procentais) produkte, arba produktai atleidžiami nuo akcizų, kai produktai pagaminti tik iš biologinės kilmės medžiagų (Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo (Žin., 2001, Nr. 98-3482; 2010, Nr. 45-2174) 40 straipsnis)¹.

6. Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2008 m. birželio 13 d. įsakymu Nr. 4-249 (Žin., 2001, Nr. 37-1269; 2008, Nr. 70-2669) papildytos Prekybos naftos produktais, biokuru, bioalyva ir kitais degiaisiais skystais produktais Lietuvos Respublikoje taisyklės, kuriose nustatyta, kad į šalies vidaus rinką tiekiami naftos produktai turi atitikti šiuos reikalavimus:

¹ Vadovaujantis Valstybės pagalbos schemos Nr. N 44/2005 – Lietuva, Akcizo mokesčio sumažinimas biokurui 35 dalimi, informacija apie akcizo mokesčio sumažinimą biokurui ir kita susijusi informacija Europos Komisijai buvo pateikta 2011 m. liepos 1 d. raštu Nr. (7.8-09)-3-1922, „Dėl valstybės pagalbos „Akcizo mokesčio sumažinimas biokurui“ (atvejis SA.32932 2011/N LT)“.

a) nuo 2007 m. sausio 1 d. 95 markės variklių benzinas turi būti pagamintas naudojant priedą bioetiltretbutileterį (toliau – bio-ETBE), kuris mišinyje su benzinu turi sudaryti ne mažiau kaip 7% tūrio, bet ne daugiau kaip 15% tūrio, o nuo 2008 m. spalio 1 d. priedas bio-ETBE mišinyje su minėtos markės benzinu turi sudaryti ne mažiau kaip 10% tūrio, bet ne daugiau kaip 15% tūrio;

b) 95 markės variklių benzinas pagamintas be bio-ETBE, savo sudėtyje privalo turėti 5% (leistina paklaida gali būti minus 0,5% tūrio) tūrio bioetanolio; bioetanolio tūrio paklaida bioetanolyje E85 gali būti plus minus 0,5% tūrio;

c) dyzelinas (išskyrus 2 klasės arktinį dyzeliną) privalo savo sudėtyje turėti 5% (leistina paklaida gali būti minus 0,5% tūrio) tūrio riebalų rūgščių metilo esterio (toliau –RRME), pagaminto iš augalinės kilmės aliejų ar gyvulinės kilmės riebalų. RRME kiekis dyzeline gali būti didesnis kaip 5% tūrio, jeigu dyzelino ir RRME mišinys atitinka dyzelino Privalomųjų kokybės rodiklių reikalavimus;

d) į šalies vidaus rinką iš valstybės atsargų tiekiami naftos produktai privalo savo sudėtyje turėti biologinės kilmės medžiagų.

Lietuvoje pagrindinė žaliava biodegalų gamybai yra rapsų sėklos (žaliava biodyzelino gamybai) ir javų grūdai (žaliava bioetanolio gamybai). 2010 m. biodegalų gamybos plėtrai iš valstybės biudžeto skirta 20,44 mln. litų (5,92 mln. EUR); biodegalų gamybai supirkta 88 252 tonų rapsų grūdų (pasėlių plotas – 44 126 ha) ir 55 569 tonų javų grūdų (pasėlių plotas – 18 475 ha).

Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos pateiktais duomenimis, 2010 m., vadovaujantis Akcizų įstatymo 40 straipsnio 4 ir 5 dalių nuostatomis, vidaus rinkoje realizuotiems biodegalams buvo pritaikyta akcizų lengvata bendrai 4,82 mln. litų (1,40 mln. EUR) sumai. Pagal produktus, akcizų lengvata buvo pritaikyta taip: į variklių benzina įmaišytam bioetanolui pritaikyta 1,39 mln. Lt (402 845 EUR), bioetanolui (variklių benzinui E-15) – 2,18 mln. Lt (631 242 EUR) o į dyzeliną įmaišytam riebalų rūgščių metilo esterui (RRME) pritaikyta 1,25 mln. Lt (362 499 EUR).

2. Nacionaliniai ištekliai paskirstyti biomasei gaminti, kuri skirta energijai ne transporto reikmėms išgauti

Nuo 2010 m. žemės ūkio veiklos subjektams neteikiama parama už energetinius augalus, tačiau supirkėjams/perdirbėjams išlieka pereinamasis laikotarpis 2009 m. išaugintos žaliavos perdirbimui. 2009 m. išauginta žaliava turi būti perdirbta iki 2011 m. liepos 31 d.

Biokuro (energijai gaminti) vidaus išteklių sunaudojimas 2006–2010 m.

1 lentelė

Biokuras	Mato vnt.	Vidaus ištekliai				
		2006 m.	2007 m.	2008 m.	2009 m.	2010 m.
Biodujos	mln. m ³	2,1	2,8	2,9	4,4	9,5
Malkos ir kurui skirtos medienos atliekos	tūkst. t	2851,6	2680,4	2664,7	3511,9	3494,7
Žemės ūkio atliekos	tūkst. t	0,9	8,2	3,2	4	6,3

3. Suminiai transporto degalų pardavimai įskaitant santykinę dalį biodegalų, tiek grynų, tiek mišinių pavidalu, taip pat kitų atsinaujinančių degalų, išleistų į rinką praeitais metais

2 lentelėje pateikiama informacija apie 2007–2010 m. šalies įmonėse gamintų biodegalų apimtį, eksportą ir realizaciją vidaus rinkoje (šaltinis – įmonių, gaminančių biodegalus, duomenys).

Biodegalų gamyba, realizacija ir eksportas 2007–2010 m. (tūkst. t.)

2 lentelė

Produkcija	Pagaminta				Realizuota vidaus rinkoje				Eksportuota			
	2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010
Bioetanolis	14,9	17,1	24,5	39,3	14	16,6	23,6	15,5	0,3	2,5	3,9	24,0
Biodyzelinas	24,8	64,6	104,7	89,2	-	-	11,1	20,5	6,4	52,8	92,8	68,6

Išankstiniais duomenis, 2010 m. Lietuvoje bendras degalų suvartojimas (įskaitant biodegalus) buvo 1511,7 tūkst. tonų, iš jų benzino (su biodegalais) – 295,7 tūkst. tonų; dyzelino (su biodegalais) – 1011 tūkst. tonų ir 205 tūkst. tonų suskystintų naftos dujų.

2010 m. į Lietuvą importuota 3,9 tūkst. tonų bioetanolio ir 14,2 tūkst. tonų biodyzelino. Lietuva eksportavo 24 tūkst. tonų bioetanolio (gryno ir mišiniuose su degalais), 67,8 tūkst. tonų biodyzelino (gryno) ir 0,8 tūkst. tonų biodyzelino mišiniuose su mineraliniais degalais.

Transporte sunaudota: 39,3 tūkst. tonų biodyzelino ir 19,1 tūkst. tonų bioetanolio, sunaudoto tiesiogiai maišant su mineraliniais degalais.

3 lentelėje pateikiami išankstiniai duomenys apie 2010 m. degalų sunaudojimą transporte (tūkst. tonų) ir jų santykinė dalis (proc.) pagal atskiras degalų rūšis bei jų energetinę vertę (informacijos šaltinis – Statistikos departamentas).

Degalų sunaudojimas transporte 2010 m.

3 lentelė

Degalų rūšis	Tūkst. t.	Degalų energetinė vertė, TJ	Degalų energetinė vertė (santykinė dalis, %)
Bioetanolis, galutinis sunaudojimas transporte	19,1	515,7	
Biodyzelinas (metilo (etilo) esteris), galutinis sunaudojimas transporte	39,3	1454,1	
Biodegalų sunaudojimas transporte, iš viso	58,4	1969,8	3,70
Automobilių benzinai (be biopriedų)	274	11782,0	
Dyzelinas (be biopriedų)	918,9	39512,7	
Viso degalai (be biopriedų)	1192,9	51294,7	96,30
Degalų sunaudojimas transporte, iš viso	1251,3	53264,5	100,0

Išvada: biodegalų santykinė dalis bendrame šalies transporto degalų sunaudojime skaičiuojant pagal energetines vertes 2010 m. išankstiniais duomenimis sudarė 3,7%.